

نام درس : ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

تدوین : استاد فرح پور

به همکاری دانشجویان رشته علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان امام خمینی سلماس

(مرحله اول)

فصل اول

تعاریف و اصطلاحات

(۱) اندازه گیری:

(۱) فرآیندی که تعیین میکند یک شخص یا یک شیء تا چه میزان از یک ویژگی برخوردار است

(۲) شیوه ی نسبت دادن یک عدد (نمره) به یک صفت یا ویژگی معین یک شخص به گونه ای که آن عدد درجه ای از آن صفت یا ویژگی را که آن شخص از آن برخوردار است نشان دهد

(۲) آزمون

• وسیله یا روشی نظام دار است برای اندازه گیری نمونه ای از رفتار

(۳) ارزشیابی

به معنی تعیین ارزش و داوری کردن است

همچنین فرایندی نظامدار است برای جمع آوری و تحلیل و تفسیر اطلاعات برای اینکه تعیین کند اهداف مورد نظر تا چه حد به سرانجام رسیده اند

مجموعه ای از نماد ها که ویژگی های آنها بر ویژگی های تجربی اشیایی که نماد (عدد) به آنها نسبت داده میشود منطبق است

۴) مقیاس ها و انواع آن

۱) اسمی:

الف) اسم گذاری

ب) طبقه بندی

۲) ترتیبی:

دسته ای از افراد یا توجه به یک صفت از کوچک به بزرگ مرتب شده اند

معلوم است که اشیا چقدر از آن صفت دارد

از صفت چه نام دارد

۳) فاصله دار:

معلوم است اشیا یا افراد از لحاظ صفت چقدر با هم فاصله دارند

تعریف: آموخته ها، استعدادها و مهارت های افراد را می سنجد

فاصله ای اشخاص معلوم است

ویژگی: از آزمون شونده خواسته می شود حداکثر نمره ی ممکن را کسب کند

آزمون های توانایی

انواع

بیشرفت تحصیلی

۱. آزمون ریاضی

۲. آزمون فیزیک

۳. آزمون مهارت های فنی

استعداد

۱. استعداد ریاضی

استعداد موسیقی

استعداد فنی

آزمون شخصیت

۱. گزارش شخصی

۲. جامعه سنجی

۳. فنون مشاهده

آزمون های فرافکن

انواع آزمون ها و

ویژگی های آنها

دسته بندی آموختها
در روانشناسی و
آموزش و پرورش

مبتنی بر
هدف

به دنبال این است که اهداف کلی و دقیق به چه
میزان تحقق یافته اند

مبتنی بر
مدیریت

هدف ، تشخیص و تحقق بخشیدن به نیازهای
اطلاعاتی مدیران تصمیم گیرنده است

مبتنی بر
مصرف کننده

تأکید عمده بر کسب اطلاعات عمده مربوط به فرآورده
های کلی آموزشی است که توسط مصرف کنندگان
آموزشی مورد استفاده قرار میگیرد

مبتنی بر نظر
متخصصان

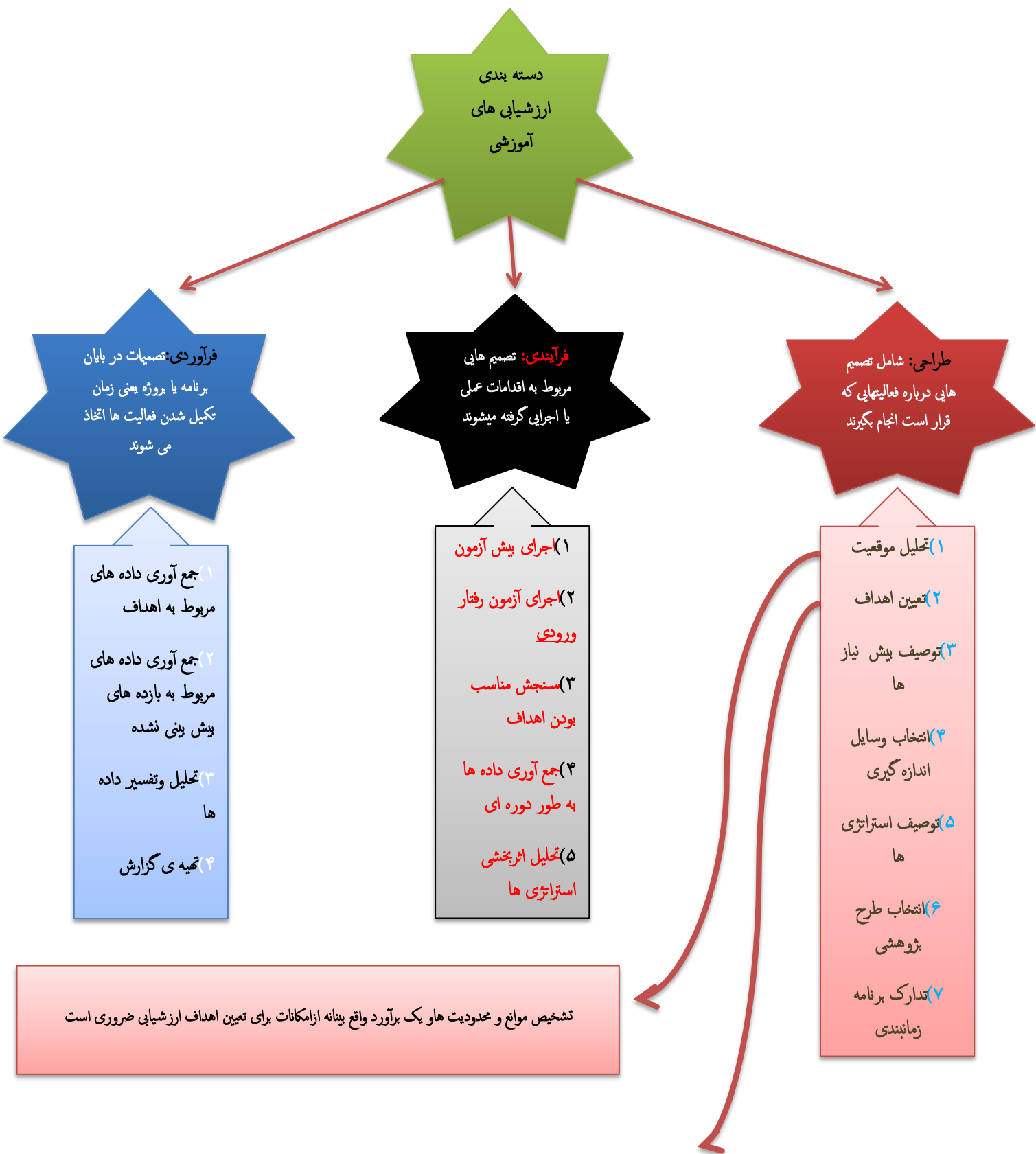
تأکید اصلی بر کاربرد مستقیم نظر متخصصان
در قضاوت درباره ی کیفیت فعالیت های آموزش و
پرورش است

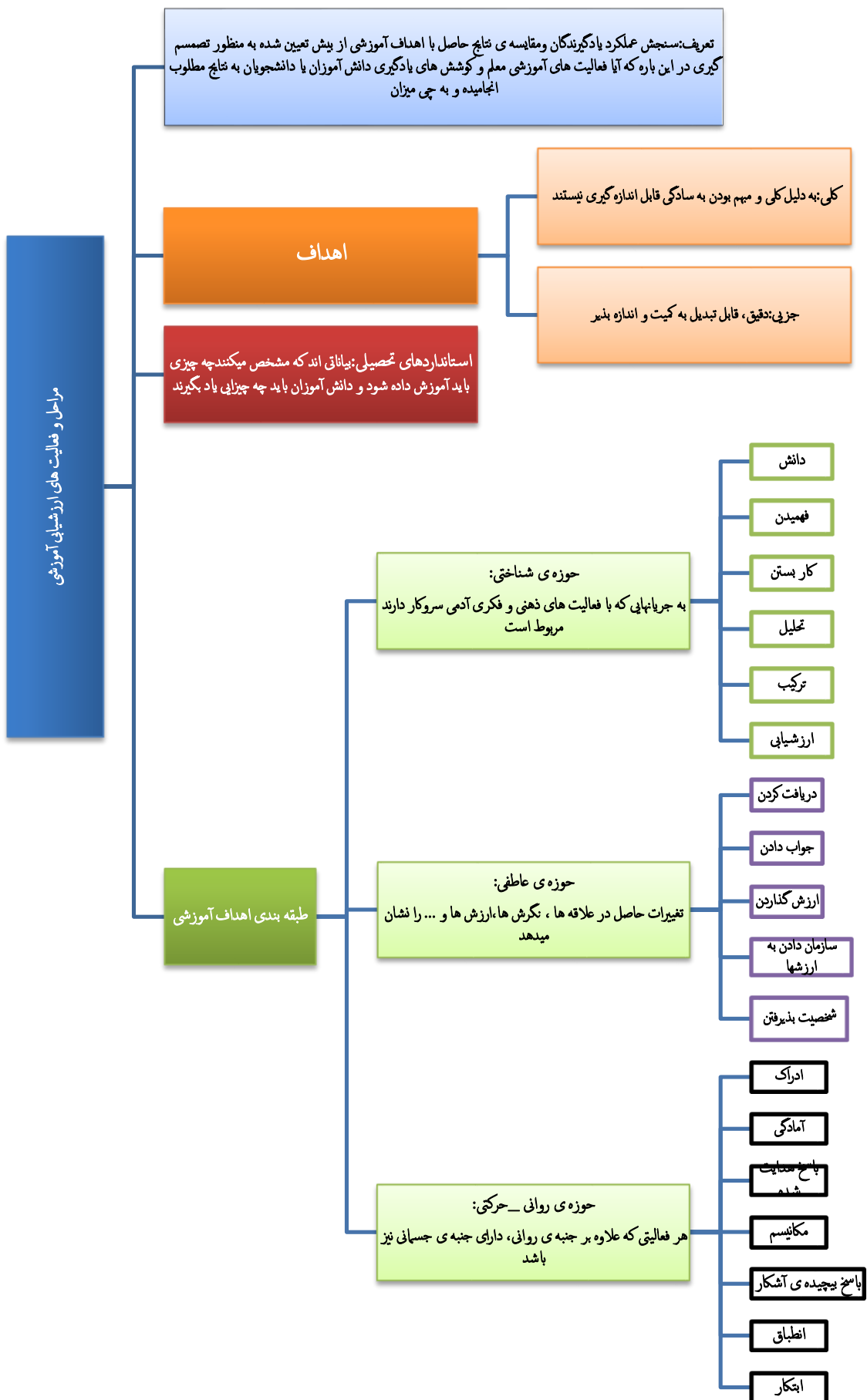
مبتنی بر
اختلاف نظر
متخصصان

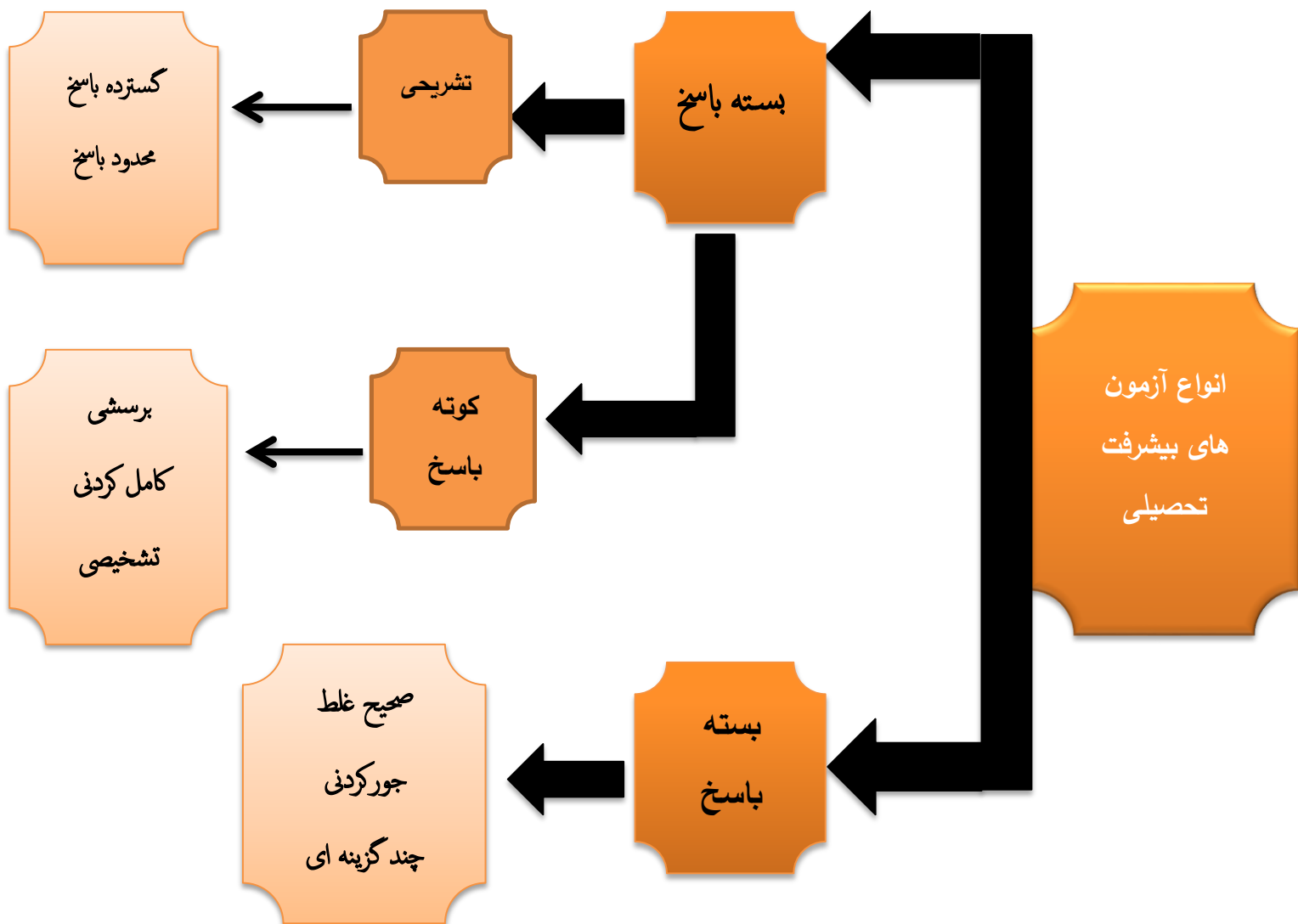
اختلاف نظر ارزشیابان مختلف (موافق و مخالف) مورد
تأکید قرار میگیرد

طبیعت
گرایانه و مبتنی
بر مشارکت
کنندگان

تأکید بر بررسی طبیعت گرایانه و کوشش مشارکت
کنندگان در تعیین ارزشها، ملاک ها، نیاز ها و داده
های ارزشیابی

صورت سوالات را با عبارتی کاما واضح و روشن بنویسید
از کاربرد کلمات (چه کسی، کجا و...) خودداری کنید
تا حد امکان از سوالات جدید و تازه استفاده کنید

تشریحی

صورت سوال از روی کتاب عینا نقل نشود
تا جایی که ممکن است جای خالی را در قسمت آخر سوال قرار دهید
بجای سوالات کامل کردنی از سوالات بررسی استفاده کنید

کوتاه پاسخ

تا حد امکان سوالات ساده، مختصر و روشن باشند
سعی کنید تمام سوالات هم اندازه باشند
از آوردن مطالب بی اهمیت خودداری کنید

صحیح یا غلط

سوالات و جوابها باید متجانس و همگون انتخاب شوند
هرگز در فهرست سوالات از جملات نیمه تمام استفاده نکنید
هریک از جواب ها باید برای همه ی سوالات درست جلوه کند

جور کردنی

مطالب اصلی سوال را به طور کامل در تنه ی اصلی سوال بنویسید
تا حد امکان از آوردن گزینه ی (همه ی موارد) خودداری کنید

چند گزینه ای

انواع

- (1) نوع صحیح یا غلط: آیا جمله صحیح است یا غلط مشخص کنید با حروف (ص: صحیح) و (غ: غلط)
- (2) نوع بله یا نه: بجای صحیح بله و بجای غلط نه
- (3) نوع اصلاحی: صحیح یا غلط مشخص می شود و در صورت غلط بودن صحیح آن را هم می نویسیم
- (4) نوع خوشه ای: تنه ی اصلی سوال نوشته میشود و دنباه ی آن جای خالی و چند جمله در ادامه می آورند که جمله ی صحیح را دانش آموزان انتخاب می کنند

قواعد

- (1) سوالات تا حد امکان ساده، روشن و مختصر باشند
- (2) جملاتی به کار برده شوند که صحیح یا غلط بودن آن برای افرادی که مطالب را یاد گرفته اند قابل درک و مشخص باشد
- (3) از کاربرد کلماتی چون همه، بعضی وقت ها، غالبا، هرگز و ... خودداری شود
- (4) سعی کنید تمام سوالات هم اندازه باشند و از آوردن مطالب بی اهمیت خودداری شود

محاسن

- (1) به سادگی قابل تهیه اند
- (2) با عینیت و سهولت می توان جواب هارا تصحیح کرد
- (3) نمونه ای بزرگ از محتوا و اهداف آموزشی را دست می دهند
- (4) در یک جلسه ی امتحان تعداد زیادی از آنها مورد استفاده قرار می گیرد

معایب

- (1) برای همه ی موضوعات درسی قابل استفاده نیستند
- (2) عمدتا اهداف سطح پایین آموزشی را می سنجند
- (3) میزان حدس بذیری آنها بالاست

آزمونهای جور کردنی

تعریف

- آزمونهای جور کردنی از تعدادی تمرین یا سوال تشکیل می شوند که هر تمرین شامل 3 بخش است
- (1) راهنمای انجام تمرین (2) فهرست سوالات (3) فهرست جواب ها
- که آزمون شونده با توجه به راهنمای انجام تمرین مطالب فهرست جواب ها را به مطالب مناسب در فهرست سوالات وصل میکند

قواعد

- (1) اطلاعات کامل را در راهنمای انجام تمرین بنویسید
- (2) موضوعات مهم و در ارتباط با اهداف آموزشی را در سوالات قرار دهید
- (3) سوالات و جوابهای هر تمرین متجانس باشند یعنی مجموعه سوالات و جواب ها در یک طبقه و هم مفهوم باشند
- (4) طول فهرست هر دو ستون (سوالات و جوابها) کوتاه باشند
- (5) توضیحات مفصل را در فهرست سوالات قرار داده و در فهرست جواب ها مطالب کمتری بنویسید

محاسن

- (1) زمان زیادی لازم ندارند و میتوان از تعداد زیادی از آنها در زمانی کوتاه استفاده کرد
- (2) تصحیح با سرعت و سهولت انجام میگردد و نیازی به مصحح متخصص نیست
- (3) امکان حدس جواب درست نسبت به انواع دیگر سوالات کمتر است

معایب

- (1) اگر با دقت توسط معلم طراحی نشوند به یادگیری سطحی تشویق میکنند
- (2) یافتن و طرح کردن سوالاتی که شبیه یکدیگر باشند کار دشواری است
- (3) ممکن است راهنمای کامل کردن تقصیهای داشته باشد
- (4) فهرست های سوالات و جوابها ممکن است طولانی باشند

آزمون های چند گزینه ای

انواع

- هر آزمون چند گزینه ای از 3 بخش تشکیل می شود (1 تنه ی اصلی سوال 2) گزینه ی کلید (درست) (3) گزینه های انحرافی
- انواعی دارد مانند (پرسشی ، ناتمام ، بهترین گزینه ، نوع منفی ، تنها گزینه ی درست)

قواعد

- * بیشتر از هدف یا مطلب در هر سوال قرار ندهید
- * سوالات کاملاً روشن و در حد درک آزمون شونده طرح شوند
- * از تکرار مطالب در گزینه ها خودداری کنید
- * سعی کنید همه ی گزینه ها متجانس و مربوط به موضوع واحدی باشند
- * دو گزینه ی متضاد را که یکی درست است به کار نبرید

محاسن

- * از سایر آزمونهای عینی انعطاف پذیرتراند چون دانش ، توانایی ، استدلال و ... را می سنجند
- * می توان با استفاده از این سوالات در زمانی محدود تعداد زیادی از اهداف آموزشی و محتوای دروس را سنجید
- * امکان حدس کورکورانه را به حد اقل می رساند
- * هم معلمان و هم دانش آموزان این نوع سوالات را به دیگر انواع سوالات ترجیح می دهند

محدودیت

- * طرح این سوالات بسیار دشوار است و یافتن گزینه های انحرافی سخت می باشد
- * معلمان از این نوع سوالات برای سنجش اطلاعات کم اهمیت استفاده می کنند
- * پاسخ به این گونه سوالات زمان زیادی می گیرد
- * دانش آموزانی که با این نوع سوالات آشناترند نسبت به تازه کارها نمرات بیشتری کسب میکنند

فصل ۱۰

آزمون های تشریحی

قواعد

☐

- ☐ سوالات به طور مستقیم به اهداف آموزشی مرتبط باشند
- ☐ تا حد امکان از سوالات تازه و موقعیت های جدید استفاده کنید
- ☐ به آزمون شونده حق انتخاب یک سوال از میان چند سوال را ندهید
- ☐ از کلیاتی مانند چه کسی ، چه وقت ، کجا و ... استفاده نکنید
- ☐ برای پاسخ به سوالات زمان کافی در نظر بگیرید و زمان هر سوال را جدتگانه مشخص کنید

انواع

☐

- ☐ گسترده پاسخ : آزمون شونده محدودیتی در سازماندهی زمان و نحوه ی پاسخ دادن ندارد
- ☐ محدود پاسخ : آزمون شونده باید پاسخ خود را در زمان محدود و چارچوبی مشخص ارائه نماید

محدودیت ها

☐

- ☐ یک آزمون تشریحی نمونه ی کوچکی از محتوای درسی و اهداف آموزشی را می سنجد
- ☐ تصحیح این آزمون ها نمیتواند با دقت و عینیت انجام بگیرد
- ☐ تصحیح این آزمون ها بسیار وقت گیر است

محاسن

☐

- ☐ تهیه ی این نوع آزمون ها به مراتب از انواع دیگر آسانتر است
- ☐ این آزمون ها توانایی تولید پاسخ هارا می سنجند نه انتخاب پاسخ هارا
- ☐ این آزمون ها در روش مطالعه ی آزمون شوندگان تاثیر مثبت می گذارند
- ☐ این آزمون ها موقعیت های واقعی تری نسبت به آزمون های عینی در اختیار آزمون شوندگان قرار میدهند

آزمونهای کوتاه پاسخ

